

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja 8 krat letno. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 4287.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 3.

Ljubljana, 12. maja 1939

Leto XIX

Za podaljšanje davčne olajšave v inkorporiranih občinah

Neprimerni in neokusni napadi na našo organizacijo.

Na občnem zboru Prvega društva hišnih posestnikov je predsednik g. Ivan Frelih obširneje poročal o akciji za podaljšanje davčne olajšave na 20 let in pri tem izvajal:

Že v letu 1935, ko so bile Moste, Vič in Šiška inkorporirane k mestu Ljubljani, je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani vložilo za več posestnikov prošnjo, da se jim podaljša davčna olajšava od 10 na 20 let. Pritožbe so bile obširne in dobro utemeljene in dasiravno nam je finančna direkcija šla na roko, je prošnja odklonila zaradi tega, ker se je tudi v drugih krajih tako postopalo, da se inkorporiranim krajem ni priznala davčna olajšava za nazaj. Nato smo napravili par pritožb na finančno ministrstvo, ki je zopet razsodilo, da za podaljšanje ni zakonite podlage in da je treba tozadevno spremeniti člen 37/II davčnega zakona. Ko je neke mu hišnemu posestniku v Spodnji Šiški potekla davčna olajšava in je dobil plačilni nalog brez davčne olajšave od potečene dobe dalje, smo zopet napravili pritožbo na finančno direkcijo in smo na ta način dobili pravno sredstvo, da smo proti odklonilni pritožbi finančne direkcije lahko vložili tožbo na Upravno sodišče v Celju. To tožbo smo napravili na naše stroške in tudi tozadevne kolke sami plačali. Pa tudi upravno sodišče se je postavilo na stališče, da za to podaljšanje davčne olajšave ni zakonite podlage in da bi bilo treba tozadevno spremeniti davčni zakon.

Tozadevno smo intervenirali pri finančnem ministrstvu pri načelniku dr. Sladoviću in ravno tako smo naprosili naše poslance, da so posredovali pri finančnem ministru in navedenem načelniku, a vse to brez uspeha. Interveniralo se je tudi v tem vprašanju po mestni občini, ki je dobila enako negativen odgovor v finančnem ministrstvu. Iz tega našega dela smo prišli do prepričanja, da je mogoče olajšavo od 10 na 20 let doseči samo takrat, ko se bo davčni zakon spremenil s primernim dostavkom. To spremembo pa zamorejo doseči samo narodni poslanci in senatorji, če stavijo tozadevni predlog v finančni zakon, ki ga pa mora finančni minister odobriti in sprejeti.

Zato sem na vseh sestankih Prvega društva hišnih posestnikov, in sicer v Zgornji Šiški, na Viču, v Mostah in za Bežigradom, v katerem kraju pridejo v poštev tudi posestniki iz Stožic, svetoval zborovalcem, da naj na volilnih sestankih, ko bodo gg. kandidatje razvijali svoje programe za njihovo delo v Narodni skupščini, zahtevajo od kandidatov, da se v Narodni

skupščini zavzamejo za to, da se jim podaljša davčna olajšava od 10 na 20 let, kar so prizadeti zborovalci obljubili in tudi faktično storili. Kandidat za mesto Ljubljana g. direktor dr. Golia je na interpelacijo posestnikov v prizadetih bivših občinah izjavil, da se bo z vso vneto zavzel za to podaljšanje in je faktično napravil to tudi v Narodni skupščini. Sedaj pa pride glasilo posestnikov novih hiš »Posestnik« in izmišljeno trdi, da sem kot društveni predsednik zatrjeval, da do tega podaljšanja davčnih olajšav ne bo nikoli prišlo, ker je to proti zakonu in je zato to nemogoče izpeljati. Nadalje trdi, da sem ironiziral njih tozadevno borbo, kakor tudi omalovažujem vsako drugo njih delo, ki je neredko kedaj boljše od njih dela. — Vse to je popolnoma izmišljeno in ne morem ugotoviti, v kakšen namen se more take neosnovane trditve postavljati, če ni morebiti edini razlog, da bi pri društvu ostalo še nadalje isto neznanost število članov, kolikor jih je sedaj še pri njih.

Ko sta bila v Beograd poslana dva zastopnika od akcijskega odbora stavbnih in kreditnih zadrug, katerih eden je zastopal tudi naše društvo, je referent g. Pavlič izjavil, da rabi potrebne podatke, t. j. statistiko, koliko bo država na leto izgubila, če se dovoli pradelagano podaljšanje davčne olajšave. Kdor malo pozna delo v ministru, zlasti v finančnem, je gotovo, da se ničesar ne dovoli, če ni za to na razpolago podatkov, t. j. statistike, ki jo je referent finančnega ministrstva zahteval, da se pri- nesene finančni efekt o tej davčni olajšavi. Ker pa davčna uprava za mesto Ljubljana nikakor ni mogla teh podatkov vsled velike zaposlenosti dati na razpolago in bi bilo to delo zanjo ogromno in bi se izvršilo lahko samo na ukaz višje oblasti, ni preostajalo nam drugega, kakor da smo vzeli vso akcijo v roko in povabili vse prizadete hišne posestnike v pisarno, da smo na ta način napravili potrebno statistiko, ki smo jo ekspresno poslali g. narodnemu poslancu dr. Golia, zakar se nam je zahvalil. Dokaz temu, da je bila statistika nujno potrebna! Ko smo sestavljali podatke, za katere so se oglasili skoro vsi prizadeti hišni posestniki, nismo nikogar vprašali, če je član našega društva, ali pa član novega društva, ali pa sploh ni član nobenega društva, temveč smo vse podatke vpisali in kolikor jih posestniki niso imeli, smo izračunali na podlagi vplačanih najemnin, oziroma ocenitev. Radi tega našega ogromnega dela, pa pride sedaj navedeni list »Posestnik« in nas v članku napada in pravi, da je bil poziv Prvega društva hišnih posestnikov zabaven ter trdi, da ne ve kakšen namen smo pri tem zasledovali. Zopet ponavlja, da sem kot predsednik zanimal možnost tega podaljšanja. To naše delo imenuje »cirkuško naglico« in da je organizacija podobna bolj

cirkuški, kakor pa resni, gospodarski organizaciji. S tem je kruto žalil predsednika društva, ki sem vodil vso akcijo za potrebni material, kakor tudi žalil vso našo organizacijo in teh žalitev ne moremo v čast našega ugleda mirno prenesti. Vaša dolžnost, navzoči, je, da tako neprimerno in žaljivo pisarjenje na tem mestu odločno zavrnete in obsodite! Na ta način ne bomo mogli nikoli priti do pravega, resnega dela, če se bodo posamezniki tako kruto napadali in žalili. Za žalitve in nepotrjene trditve se bo moral urednik »Posestnika« zagovarjati pred sodiščem.

Prav tako smo prepričani, da bi »Posestnik« nas ostro obsojal, če bi statistike ne bili napravili in nam predbacival, da je naša krivda, če se podaljšanje ni dovršilo, ker nismo pravočasno poslali statistike, ki nam je bila naročena. Vsako stvar se da umetno zagovarjati.

G. dr. Regali Josip: Gosp. predsednik je v svojem poročilu že omenil pisanje glasila novih hišnih posestnikov, ki omalovažuje oziroma naravnost zasmehuje delovanje našega društva in s tem škoduje interesom vseh hišnih posestnikov. Tu je stavek, ki pravi:

»Najbolj zabavno pa je bilo to, ko je dne 4. marca izšel v dnevnikih poziv Prvega društva hišnih posestnikov, da naj se vsi posestniki iz priključenih občin zgledajo tam v pisarni, ter prinesejo seboj odlok o davčni olajšavi in zadnji plačilni nalog za gradarino, in to, do vključno 9. marca t. l. Dne 7. marca pa so bili že vloženi amandmani pri proračunski razpravi finančnega ministrstva, za podaljšanje davčnih olajšav.

Kakšen namen zasleduje Prvo društvo hišnih posestnikov s tem, je težko reči. Da bi hotelo delati na tem, da se davčne olajšave podaljšajo, je popolnoma neverjetno zato, ker je njega predsednik to možnost dosledno zanimal. Da bi pa s tako cirkuško naglico preokrenilo svoje mnenje, ter verjelo v davčne olajšave, bi bilo pa zopet bolj podobno pravemu cirksu kakor pa resni in dosledni gospodarski organizaciji. Toda če nas spomin ne vara, se je v letu 1936 že nekaj podobnega zgodilo v pogledu gостаščine.

Slednjič naj še omenimo, da je bilo vse to beganje posestnikov v inkorporiranih krajih popolnoma nepotrebno, če bodo davčne olajšave podaljšane, bodo podaljšane za vse, ali pa za nobenega.

Ker je članek, ki sem ga sedaj prebral, pisan v tako zaničljivem in zasmehljivem tonu, da ne škoduje samo interesom hišnih posestnikov, ampak naravnost kruto žalja našega predsednika in celokupni društveni odbor, ki se vendar po vseh močeh trudi, da bi dosegel zboljšanje položaja hišnih posestnikov, predlagam, da občni zbor to pisanje slovesno obsodi in zavrne. (Predlog g. dr. Relagija je bil soglasno sprejet.)

Dnevnik »Jutro« z dne 25. aprila je priobčil članek pod naslovom »Posestniki novih hiš so zborovali«. V sedmem odstavku je poročal, da je pri slučajnostih na tem zborovanju eden izmed članov poročal o postopanju našega »Prvega društva hišnih posestnikov« v pogledu davčnih olajšav ter priporočil, naj bi tudi Društvo posestnikov novih hiš na takšen način pridobivalo nove člane. Predsednik g. Kos pa mu je odgovoril, da so na takšen način pridobljeni člani za društvo brez vrednosti, ker tisto, kar se pridobi s demagoštvom, nima trajne vrednosti.

Z ozirom na članek »Posestniki novih hiš so zborovali«, je »Jutro« priobčilo popravek oziroma pojasnilo, da Prvo društvo hišnih posestnikov ni nikoli članov pridobivalo z demagoštvom, in je v pogledu davčnih olajšav povabilo hišne posestnike iz inkorporiranih občin Moste, Šiška in Vič iz edinega razloga, ker je za tako olajšavo potreben finančni efekt, koliko bo država v tem slučaju izgubila na zgradarini, je taka statistika v vseh slučajih potrebna ter jo ministrstva vedno zahtevajo, ker je potreboval tudi glede podaljšanja davčne olajšave od 10 na 20 let referent v finančnem ministrstvu. Ker bi te statistične podatke davčna uprava napravila samo na višji ukaz in bi bilo tudi to zelo zamudno delo, je Prvo društvo hišnih posestnikov v interesu posestnikov samih povabilo vse posestnike iz prizadetih občin v pisarno in v štirih dneh sestavilo potrebno statistiko, ki jo je ekspresno poslalo narodnemu poslancu g. dr. Golia v Beograd. Za vsakogar mora biti jasno, da je naše društvo s tem samo pripomoglo, da se je akcija za podaljšanje davčne olajšave spravila v pravi tir in je nelojalno, če se mu radi tega očita demagoštvo.

Da se pri taki važni akciji dobijo tudi brezvestni anonimni pisci, je zelo obžalovati in s tem samo dokazujejo svojo popolno nepoučenost. Kdor ima namen žaliti in iz zlobe trditij neverjetne nesmiselnosti, naj se z imenom podpiše, da se mu dokaže njegovo popolno zmoto. Prav naiven je dotičnik, če trdi, čim manj bo podatkov in čim manj posestnikov bo podalo zahtevano statistiko, tem bolj gotovo bo uspeh. Torej s pretiravanjem in napačno statistiko naj se doseže uspeh. Če pisec to tudi sam verjame, ga samo odkrito pomilujemo. Če bi to pismo priobčili, bi vsem hišnim posestnikom škodovali, ker bi vsak resen človek moral izgubiti zaupanje v take neuvidevne posestnike, ki nam jemljejo ugled. Dobro bi bilo, če bi vsaj nekateri prebrali to pismo in se prepričali, s kakimi težavami se moramo boriti. To nas same ubija.

Redni občni zbor društva hišnih posestnikov v Ljubljani

Dne 29. marca t. l. se je vršil v »Beli dvorani« hotela Union 40. redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani. Društvo je med najstarejšimi v državi in njegov predsednik g. Ivan Frelih opravlja svojo funkcijo že 22 let ter je edini predsednik s tolikimi leti predsedovanja takemu društvu daleč naokrog. Občni zbor je predsednik otvoril s pozdravom na vse navzoče, nakar je tajnik g. Viktor Klarman podal tajniško poročilo.

Društvo ima 1670 članov, pristopilo jih je v preteklem letu 130 brez vsake agitacije, umrlo je 19 članov, katere zborovalci počaste njih spomin. Letos poteče 40 let, odkar je ustanovljena naša organizacija, in sicer 10. junija 1939. Ta pomembni dogodek ne sme iti neopažen mimo nas, ter bomo prepustili novemu odboru, ki bo danes izvoljen, da ta jubilej primerno proslavi.

Naši predniki so v najhujših časih ustanovili temelje naše hišne organizacije ter je društvo hišnih posestnikov močna organizacija, ki je za zaščito hišne posesti mnogo napravila. Pobudo za ustanovitev društva hišnih posestnikov je podal pokojni primarij g. dr. Vinko Gregorič, ki je bil pozneje tudi društveni predsednik. Društvo se je ustanovilo po nesrečnem potresu 1895. leta v ta namen, da se je Ljubljana zopet dvignila iz ruševin v modernejše mesto. Ustanovitev društva je bila nujno potrebna tudi proti pretežki obremenitvi z državnimi davki in raznimi dokladami.

Število članov, ki so pristopili takoj po ustanovitvi, je bilo prav skromno, a je pozneje začelo od leta do leta naraščati, ker so tudi hišni posestniki, ki so sprva stali ob strani, začeli uvidevati pomen in koristi društva.

V dolgi dobi 40 let je imelo društvo samo 4 predsednike, kar dokazuje, da so bili vsi predsedniki izvrstni in da so se v polni meri zavedali dolžnosti, ki jih jim nalaga njih časten položaj. Malo število predsednikov je tembolj značilno, ker vidimo, da se pri drugih društvih menjavajo predsedniki letno ali pa še pogosteje. Ob ustanovitvi našega društva je pristopilo nekaj nad 100 članov. Ob izvolitvi našega sedanjega predsednika je društvo šteló še samo 250 članov. Pod predsedstvom našega sedanjega predsednika je pa število članov od leta do leta hitro naraščalo tako, da šteje društvo danes 1760 članov, za časa stanovanjske zaščite pa jih je bilo še precej več. Nekateri v svoji neuvidevnosti mislijo, da sedaj društva ne rabijo več, ne preudarjajo pa pri tem, kake opasnosti pretijo od dne do dne hišni posesti.

Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1920 in šteje danes 22 društev ter nad 4000 članov.

Omenim naj še, da smo bili do leta 1925 z državnimi davki in dokladami obremenjeni s 65,5% najemnine, če prištejemo še vodarino, gostaščino in kan. pristojbino so znašale javne dajatve 85%, tako da hišnemu gospodarju za vzdrževanje hiše, obrestovanje in amortizacijo dolgov ni ostalo skoro nič. O kakem obrestovanju vloženega kapitala seveda ni bilo niti govora.

Društveni odbor je imel v preteklem letu 14 odborovih sej, na katerih so se obravnavala razna pereča vprašanja. Predvsem davčne, občinske in stanovanjske zadeve. Odborove deputacije so se ponovno zglasile pri banski upravi, mestni občini, finančni upravi, kjer so intervenirale v prid hišnim posestnikom.

Ko je izšel po zadnjem občnem zboru amandament k finančnem zakonu za leto 1938/39, po katerem se lahko gostaščina od novih hiš pobira za več let nazaj, smo takoj intervenirali pri mestni občini ljubljanski, da se gostaščina ni predpisala za nazaj. V tem pogledu so izšle razsodbe državnega sveta, ki so različno odločale in katere razsodbe so bile z navedenim finančnim zakonom razveljavljene. Enako so bile s tem finančnim zakonom razveljavljene tudi razsodbe državnega sveta in odrejeno, da vse hiše, zidane pred letom 1932. plačujejo 6% zgradarino. Nasprotno z razsodbo državnega sveta: po kateri plačajo hiše, zidane do leta 1928 pa samo 3%.

Nadalje je izšel zakon glede uvedbe cerkvenih in škofijskih doklad. V tem pogledu je deputacija društvenega odbora takoj intervenirala pri škofijskih ordinarijatih v Ljubljani in Mariboru, naprosili smo tudi našo glavno zvezo v Zagrebu, da je tudi s svoje strani intervenirala na pristojnih mestih, da se ta doklada ne uvede, kar smo tudi dosegli.

S pritožbami smo v več primerih uspešno glede plačila stroškov glede naprave pločnikov — trotoarjev. Državni svet je namreč razsodil, da se stroške za hodnike plača samo takrat, če so napravljeni ob posestvu lastnika in če posestvo leži v regulacijski črti. Stavili smo tudi več predlogov glede znižanja mestnega proračuna ljubljanskega za leto 1939/40, toda tu je uspeh žal izostal.

Glede čiščenja hodnikov v zimskem času naj omenim, da so bili nekateri posestniki kaznovani, ker niso pravočasno čistili hodnike pri svojih posestvih. V tem oziru smo se obrnili na pristojno mesto, da se tozadevni predpisi prestrogo ne izvajajo, kajti dostikrat hišnemu posestniku pri najboljši volji ni mogoče, da bi pravočasno izvršil dela, ki se od njega zahtevajo. Poudarjali smo, da je v tem oziru najslabše ob javnih poslopih.

Posredovali smo nadalje, da se priznajo davčne olajšave posestnikom novih hiš v inkorporiranih občinah in da se jim podaljša davčna olajšava od 10 na 20 let. Naprosili smo naše narodne poslance, da se zavzamejo za to, da se tudi posestnikom iz inkorporiranih občin dovolijo iste ugodnosti kot jih uživajo posestniki iz prejšnje občine ljubljanske. Načelnik odseka za neposredne davke g. Palič je naročil, naj se sestavi statistika teh hiš, ki jih je okrog 800, da se dožene, kakšen bo finančni uspeh za državo, če se našemu predlogu ugodi.

Nadalje smo se zavzeli glede plačila cerkvenega davka za popravilo Sv. Petra cerkve v Ljubljani, ker imajo Moščani sedaj svojo lastno župnijo in tedaj niso več dolžni prispevati za popravilo Sv. Petra cerkve in to tem manj, ker so bili ob času, ko je bil po obč. svetu sklenjen ta cerkveni davek, že župljani župnije sv. Družine. Vložili smo pritožbe proti predpisom te cerkvene doklade, katere pa še do danes niso dokončno rešene.

Nadalje naj omenim, da smo zlasti na periferiji mesta sklicali več sestankov hišnih posestnikov iz dotičnega okraja, na katerih je naš predsednik predaval o tekočih zadevah glede hišne posesti.

Društvena pisarna je prejela in rešila v preteklem letu 185 vlog in Pokrajinska zveza 242 vlog, skupaj tedaj 427 vlog. Poslovanje v društveni pisarni je bilo tudi v preteklem letu zelo živahno. Povprečno pride na dan po 20 oseb po razne informacije. Strankam izgotavljamo vloge, pritožbe, napovedi popolnoma brezplačno.

Iz vsega tega, kar sem sedaj navedel, je razvidno, da naše društvo ni kako zabavno društvo, ampak je važna gospodarska organizacija, ki ima važno nalogo ščititi gospodarske interese. Zato je nujno potrebno, da se vsi hišni posestniki združijo v našem društvu, kajti le v močni organizaciji bomo dosegli uspehe in si zboljšali svoj položaj. Poedinec danes ne pomeni nič. Kar se tiče davčnih bremen, ki jih morajo nositi hišni posestniki v naši banovini, so ta odločno pretežka v primeri z drugimi banovinami, zato ni čudno, če se je naša industrija začela seliti na jug, kjer davčna bremena niso tako težka kot pri nas. Da bo izselitev industrije iz naših krajev imela za naše narodno gospodarstvo silno neugodne posledice, ni treba še posebej poudarjati. Zato bi morali vsi merodajni činitelji skrbeti, da se davčna bremena tudi pri nas kolikor mogoče znižajo. Kot primer navajam, da pride v vsej državi na osebo Din 441.— državnega davka, v Sloveniji sami pa Din 812.— na osebo. Samoupravnih davščin in doklad pride v vsej državi na osebo Din 580.—, v Sloveniji pa Din 1050.—. Naša organizacija je vedno prva, ki se zavzame za davkoplačevalce, kadar izide kaka naredba, ki nam nalaga nova bremena. Nujno je potrebno,

da bi sodelovale vse gospodarske organizacije v skupno obrambo naše koristi, zato je potreben gospodarski svet, ki je po zakonu predpisan, pa še do danes ni ustanovljen. Ta gospodarski svet naj sedaj nadomešča sklicanje konferenc vseh gospodarskih krogov.

Kar se tiče društva posestnikov novih hiš, ponovno poudarjam, da je cepitev naše organizacije silno škodljiva. Če hočemo doseči kake vidne uspehe za izboljšanje našega položaja, je predvsem potrebno, da smo edini in da ne cepimo svojih moči. Če bi vladala med hišnimi posestniki edinost, bi bili uspehi večji, ker na vsakem neuspehu je kriva prva needinost. Naše društvo deluje za interese novih hiš, kakor tudi za interese starih hiš. Razloček med starimi in novimi hišami je neumesten, ker prej ali slej preide nova hiša v staro. V našem društvu je včlanjenih mnogo posestnikov novih hiš, a kateri danes še stojijo ob strani, naj čimprej pristopijo k našemu društvu. Zato kličem: »Vsi hišni posestniki pod en krov!« Združite se vsi v naši, edini organizaciji, ker čim močnejši bomo, tem večje uspehe bomo dosegli.

K temu poročilu je imel predsednik gosp. Frelj naslednji daljši govor:

K poročilu g. tajnika si usojam podati nekaj daljših pripomb in pojasnil. Že dejstvo, da je društveni odbor imel v preteklem letu 14 odborovih sej, je dokaz, da je društvo vestno vršilo svojo dolžnost in se zanimalo za vsak pojav glede hišne posesti. Te svoje pripombe bi razdelil na 4 glavne dele:

1. Splošne opazke glede našega delovanja.
2. Državne, banovinske in občinske davščine ter doklade.
3. Naše delo v pisarni in
4. potrebe enotne, skupne organizacije hišnih posestnikov.

Da naše društvo uživa velik ugled in potrebo pri naših posestnikih, je najboljši dokaz, da je v preteklem letu pristopilo k našemu društvu na novo 131 članov in to brez vsake agitacije od naše strani, ne da bi bili člani nabirali od hiše do hiše, temveč so vsi prišli k nam iz lastne potrebe, ko so se prepričali, da edino v naši pisarni, pri našem društvu dobijo pravo zaslombo in zanesljive informacije, ki so jim potrebne zlasti bodisi pri nakupu hiše, ko postanejo prvič hišni posestnik ali pa ko si zgrade novo hišo, da se informirajo o vsem potrebnem. Zato naše društvo vključuje nepotrebnemu novemu društvu ne nazaduje, temveč napreduje, dasiravno se nam je od nasprotne strani marsikaj predbacivalo, kar pa je bilo vse neupravičeno in brez dokazov.

Da je naše društvo močno potrebno in da je hišnim posestnikom že mnogo koristilo je nadaljnji dokaz to, da je danes že 40. letni redni občni zbor in da se je prvi redni občni zbor vršil 10. junija 1899, dasiravno je društvo pričelo že poprej delovati, a ta dan se je vršil redni občni zbor, ko so že bila odobrena prva društvena pravila. Tako bi naše društvo ta dan imelo proslaviti 40 letnico svojega plodonosnega in vestnega delovanja. Ker pa hišni posestniki ne marajo kakih posebnih slavnosti in smatramo, da tudi današnji čas ni čas za take slave, temveč je čas dela, vztrajnosti in kvečjemu odločnosti, predlagam, da člani odobre moj predlog, da se 40 letnica proslavi samo s tem, da izide proslava v »Mojem domu«, v katerem bo očrtano delovanje in vse težave, ki so jih hišni posestniki imeli od ustanovitve društva do danes. Tako bo lahko tudi oni hišni posestnik, ki ni doživel katastrofe velikonočnega potresa leta 1895, nadalje stanovajske zaščite in vse druge težave in boje, ki so jih imeli hišni posestniki tekom 40 let, spoznal koliko je naše dru-

štvo v tem času pripomoglo, da se položaj hišnih posestnikov še ni poslabšal. Ta slavnostna številka »Moje doma« bo tedaj prinesla zgodovino našega društva tekom 40 let in bo vsak hišni posestnik z njo gotovo bolj zadovoljen, kakor če bi se proslavljalo na kaki posebni slavnosti pri vinu in pivu.

Če bi bilo naše poročilo napravljeno samo za leto 1938, bi bili lahko zadovoljni in poročali o velikem uspehu, ki smo ga v letu 1938 dosegli, da se davčna obremenitev ni izdatno povišala, kakor je bilo to sklenjeno in uzakonjeno v členu 27. finančnega zakona za leto 1938/39, glasom katerega so imeli škofje kakor tudi župniki za katoličane pravico do pobiranja posebne doklade na direktne davke in sicer župnije do 10% doklado v lastnem delokrogu. Za škofijske doklade, kakor tudi župnije nad 10% doklade, pa je treba posebnega odobrenja finančnega ministrstva v sporazumu s pravosodnim ministrom. Ko smo zaznali, da bo škofijska konferenca v Zagrebu sklepala o pobiranju škofijskih in cerkvenih doklad, je bila naša Pokrajinska zveza prva in edina, ki je takoj napravila intervencije, da bi se te dve cerkveni dokladi ne pobirali. Napravili smo posebno spomenico na ljubljanskega škofa g. dr. Rožmana, ki smo mu jo osebno izročili. V tej smo utemeljili, da naša banovina nikakor ne prenese več nobenih novih doklad, ker je davčna obremenitev neprimerno višja kot v drugih banovinah. Naprosili smo tudi društvo hišnih posestnikov v Mariboru, da je ono interveniralo pri svojem škofu g. dr. Tomažiču. Obenem smo tudi naprosili glavno zvezo društev hišnih posestnikov v Zagrebu, da je ona nemudoma intervenirala pri nadškofu g. dr. Stepinacu, ki je predsednik škofijskih konferenc. Poudarjali smo povsod, da vemo, da so katoliški duhovniki preslabo plačani, da pa je dolžnost države, da jih ona primerno plača za delo, ki ga vršijo, bodisi z vodstvom, bodisi z drugim delom, ki ga opravljajo za državo. Zato mora tudi katoliške duhovnike primerno plačati država, vsaj za delo, ki ga vršijo za državo in ne gre, da bi se v ta namen pobirale kake posebne doklade in s tem vzbujala pri davkoplačevalcih kako neprijetno razpoloženje. Gg. škofje so v svoji uvidevnosti odločili, da se posebne cerkvene doklade ne pobirajo in če bi v kakem slučaju bilo to potrebno, bo o tem odločala edinole škofijska konferenca. S tem smo dosegli, da se ne pobira najmanj 20% povisek vseh direktnih davkov in ker se v preteklem letu tudi ni pobirala posebna doklada, ki bi znesla najmanj 10% v svrhu obrestovanja milijardnega posojila, smo s tem davkoplačevalcem prihranili, da se niso direktni davki povišali za 30%, t. j. za eno tretjino. Intervenirali smo namreč tudi radi tega, da se 10% doklada za milijardno posojilo za enkrat ne pobira in da se mesto tega skuša dobiti drugi vir.

Ko je vstopil v veljavo nov centralni cestni fond, smo takoj intervenirali, da je treba dotično uredbo pred uveljavljenjem spremeniti, ker pomeni pretežko obremenitev za hišne in zemljiške posestnike, katera posestva leže do 500 m ob moderniziranih cestah, in sicer državnih kakor tudi banovinskih. V »Mojem domu« smo obširno navedli tabelo, koliko bodo plačali posestniki ob teh moderniziranih cestah in ponavljamo samo, da oni posestniki, katera posestva leže tik ob moderniziranih cestah, bi ljubljanski občini, če njih posestvo meri nad 1000 kvadratnih metrov, plačali od vsake dolžine metra po 7.50 dinarjev. Tej pristojbini za cestni fond bodo zapadli vsi posestniki v ljubljanski občini, n. pr. od Čojzove ceste, po Aškerčevi cesti, Bleiweisovi cesti, Celovski cesti, do

mestne meje proti Št. Vidu. Ker je v Ljubljani tudi 7 banovinskih cest, bodo posestniki tudi ob teh banovinskih cestah, kakor Prešernova, Poljanska, Sv. Petra, zapadli banovinski pristojbini za cestni fond. Prizadej posestniki na Celovski cesti ne bodo imeli od te modernizirane ceste drugega, kakor več prahu, dirjanja avtomobilov in onemogočenja, da bi šel pešec mirno po tej cesti, kjer bi bil vedno v življenjski nevarnosti, ker divjajo avtomobili z neprimerno hitrostjo. Zlasti kmetski posestniki bodo imeli največkrat od te modernizirane ceste samo škodo, koristi pa nobene. Če nekateri avtomobilisti zagovarjajo ta cestni fond, smatramo, da je to popolnoma zgrešeno in da je treba iskati za cestni fond virov drugje, ne pa od teh posestnikov, ki nimajo od tega nobene koristi, pač pa samo škodo, o čemur se je prepričalo tudi ministrstvo javnih del, ter je v finančni zakon za leto 1939/40 vneslo posebno pooblastilo, da se cestni fond spremeni. Obrnili se bomo na glavno zvezo v Zagrebu, da takoj pošlje posebno spomenico na ministra dr. Kreka, da se posestniki ob moderniziranih cestah izvzamejo od plačevanja posebnih prispevkov za te ceste. Tudi za 1% povišano prenosno takso pri nepremičninah, ki je v veljavi že od 1. julija 1938, a se dosedaj še ni izvajala, bo treba izločiti iz cestn. fonda.

V letu 1938 smo dosegli po svoji organizaciji navedene uspehe, za kar se ni brigala prav nobena druga organizacija, kakor edino naše ljubljansko društvo oziroma Pokrajinska zveza. Če bi ne bila naša Zveza vzela navedenih zadev glede cerkvenih doklad, kakor tudi glede cestnega fonda v roke, bi bilo vse to obveljalo; sedaj pa je prišlo naše delo v korist vsem davkoplačevalcem, dasiravno niso druge organizacije prav ničesar ukrenile. Omenjamo še, da je cerkvena konkurenca kakor v Ljubljani pri Sv. Petru še vedno v veljavi in ostane tudi, če bi bile vpeljane navedene cerkvene doklade. Če pa danes na občnem zboru poročamo še o obdačitvah, ki jih je prinesel finančni zakon za leto 1939/40, pomeni to težko obremenitev vseh davkoplačevalcev, najbolj pa hišnim posestnikom, pa bodisi lastnikom starih ali novih hiš. V državnem proračunu za leto 1939/40 je bila posebna doklada na direktne davke prvotno postavljena z 252 milijonov, kar pomeni nekako 10% doklado na direktne davke. Pozneje jo je g. fin. minister znižal na 152 milijonov, a končno je to postavko popolnoma izločil iz državnega proračuna, za kar so se mu gg. poslanci zahvaljevali in so to davčno olajšavo nekateri listi celo debelo natisnili. Zadnji trenutek pa je prišla ponovna obremenitev davkoplačevalcev, ki znese do 33%; pri onih posestnikih, ki plačujejo 6% zgradarino, pa tudi še mnogo več, ker se bodo nove hiše za te nove doklade obdačile kot stare hiše. Ko smo zadnji trenutek zvedeli za to novo obremenitev, je na naš predlog akcijski odbor vseh ljubljanskih gospodarskih korporacij sklical posebno konferenco, iz katere smo takoj odposlali vsem merodajnim ministrom, senatorjem in poslancem primerne brzojavke, v katerih smo opozarjali na neprimerno visoko obremenitev dravske banovine, ki bo to obremenitev mnogo težje prenesla kot druge banovine, katere imajo manjše doklade, zlasti banovinske in ker nobena druga banovina nima cestnih doklad, kakor jih ima naša. Najodločnejše se zavarujemo proti vsakemu očitku, da bi pomenile te brzojavke kako nasprotovanje narodni obrambi, temveč smo hoteli samo odločno poudarjati, kar smo tudi storili z besedilom brzojavki, da naj se bremena pravično razdeli, zakar je dolžnost naših zastopnikov, da se za stvar zavzamejo.

(Nadaljevanje sledi.)

Ali sme najemnik pri izselitvi vzeti seboj rastline in sadike?

Stanovanju pripada večkrat tudi vrt. Najemnik običajno ta vrt zasadi po svojem okusu in volji z raznimi rožami in sličnim. Ko se izseli, ima večkrat željo, da te rastline vzame seboj in jih zopet vsadi na novem vrtu. Pri drevesih to ne pride v poštev, ker po nekaj letih ne prenesejo več presaditve.

Kakšno je v teh slučajih pravno stališče? V principu postanejo rastline z nasaditvijo na tujem zemljišču bistveni sestavni del zemljišča, na katerem rastejo in s tem tudi lastnina lastnika zemljišča. So pa izjeme. Stvari namreč, ki so vezane na zemljišče samo s prehodnim namenom, se ne smatrajo kot bistveni del zemljišča. Ta predpis velja praktično predvsem za rastline, ki jih je najemnik nasadil na vrtu, ki je last hišnega lastnika. Rastline so pa bile nasajene le s prehodnim namenom samo za tisti čas, dokler se najemnik ne izseli. Vključno nasaditvi so v tem slučaju ostale rastline najemnikova lastnina in ima pravico, da jih pri izselitvi vzame s seboj.

Do istega zaključka pridemo, če smatramo nasaditev rastlin kot napravo, katero je najemnik združil z najemnim dobrom. Tudi v tem slučaju je najemnik upravičen pri izselitvi vzeti rastline s seboj. Tu niti ni merodajno, če je najemnik nasaditev rastlin predvidel za dobo trajanja najemnega razmerja. Kajti ta pravica odzemanja se nanaša tudi na predmete, ki so združeni z najemnim dobrom in s tem bistveni del in lastnina hišnega lastnika.

V vsakem slučaju pa mora najemnik zapustiti vrt v brezhlebnem stanju in tudi mora zasuti vse luknje, ki so nastale vsled izkopavanja.

Hišni lastnik je pa samo obvezan, da trpi odstranitev. Najemnik torej ne more od njega zahtevati, da sam izkoplje rastline ali jih celo pošlje za njim. V ospredje pa stopi to vprašanje predvsem takrat, če se najemnik seli v letnem času, v katerem se rastlin ne sme presaditi. V tem slučaju je potreben poseben dogovor. Zahteva po odstranitvi kake naprave zastari namreč šele v šestih mesecih po končanem najemnem razmerju.

Odstopanje od teh pravil je mogoče samo na podlagi posebnih dogovorov z hišnim lastnikom. N. pr.: hišni lastnik je izjavil, da se strinja z odstranitvijo starejšega drevesa, če se mesto njega nasade nove rastline. Potem je najemnik seveda vezan na take dogovore.

Studenci pri Mariboru

V nedeljo, dne 12. II. 1939 se je vršil v dvorani g. Petza v Studencih dobro obiskan občni zbor Društva hišnih in zemljiških posestnikov za Studenci in okolico v Studencih, katerega se je udeležil tudi zvezni predsednik g. Frelj iz Ljubljane.

Po predsednikovem pozdravnem nagovoru v slovenskem in nemškem jeziku na vse zborovalce, posebno pa na zveznega predsednika g. Frelja, so sledila poročila društvenega predsednika g. Novaka, tajnice ge. Novakove in blagajnika g. Zimška, iz katerih sledi, da je društvo vseskozi zelo uspešno delovalo v korist hišnim posestnikom in se trudilo, da se znižajo doklade in druge dajatve, s čemur je deloma tudi uspelo; da šteje društvo 150 rednih članov in 2 častna člana, ter da ima 4.471.75 dinarjev premoženja.

Pregledovalca računov častni član g. Vokač Srečko in odbornik g. Malek Avgust sta poročala, da sta našla blagajniške knjige v najlepšem redu in predlagata gosp. Zimška za nadaljnega blagajnika, na to pa predlagata razrešnico blagajniku in vsemu odboru, kar je bilo soglasno sprejeto.

Nato je bil izvoljen sledeči odbor: Za predsednika g. Novak Ivan, za podpredsednika g. Kuralt Franc, za odbornike gg.: Vošnik Franc, Gradišnik Franc, Zimšek Anton, Korošec Jurij, Malek Avgust, Gobec Franc, Černenšek Stefan, Legvart Anton, Ozimič Martin ter ga. Novakova Marica; za tajnico: ga. Novakova Marica, za blagajnika g. Zimšek Anton; za pregledovalca računov: častni član g. Vokač Srečko in odbornik g. Malek Avgust, za njuna namestnika pa gg. Belina Rok in Antončič Franc.

Pri slučajnostih je zvezni predsednik g. Frelj obširno poročal o raznih stanovanjskih vprašanjih ter naglašal, da se je po ponovnih in težkih intervencijah na škofovski konferenci v Zagrebu ter pri prevz. gg. škofih v Ljubljani in Mariboru končno vendar le posrečilo, da so gg. škofje pristali na to, da se cerkvene doklade ne bodo pobirale. Te doklade, ki so bile z lanskim finančnim zakonom uvedene, bi znašale blizu 40%.

Iz tega je razvidno, kako potrebna so društva hišnih posestnikov in da se morajo plačevalci doklad le zahvaliti tem društvom za intervencijo in pa prevz. škofom za uvidevnost, da je to veliko, težko breme odstranjeno.

Nato sta govorila še podpredsednik g. Kuralt in častni član g. Ulrih, na kar je predsednik g. Novak zaključil občni zbor z željo, da bi naša prepotrebna društva mogla tudi v bodoče doseči tako lepe uspehe.

Lepo uspeli sestanek hišnih posestnikov na Javorniku

Društvo hišnih posestnikov za Jesenice in okolico je v nedeljo, dne 12. marca t. l. sklicalo sestanek vseh hiš. posestnikov v restavraciji pri »Konjič« na Javorniku. Zeleni so ga člani tamkajšnje okolice že na občnem zboru tega društva na Jesenicah, da se tudi tamkajšnjim hišnim posestnikom obrazloži potrebo in pomen društva, ki se ga toliko kritizira, češ saj je tako brez pomena i. t. d.

Sestanek, ki se ga udeležilo mnogobrojno število posestnikov in posestnic, je otvoril g. Ažman Konrad, pozdravil vse navzoče, osobito g. Ivana Frelja, zveznega predsednika iz Ljubljane, ki se je kljub bolehnosti vabilu odzval. Omenil je, da je ta sestanek gospodarsko poučnega značaja, da se pojasni potreba in delo društva. Da bodo ob zaključku sestanka lahko vsi navzoči izrekli obsodbo s tem, da bodo lahko odstopili iz društva, ali pa še drugim, ki še niso včlanjeni, priporočali pristop v to koristno in potrebno društvo. Nato pa je takoj pojasnil delo in uspehe društva, ter da so imeli korist od uspehov društva in zveze še celo tisti, ki niso člani. Priporočal je tiskovine »Hišni red«, ki jih ima društvo v zalogi in so potrebne vsakemu hišnemu posestniku, s tem se prepereči marsikateri nesporazum z najemniki.

Predsednik zveze g. Frelj pa je v obliki predavanja v skoro 2 uri trajajočem govoru pojasnjeval delo in uspehe Zveze, dajal nasvete, poročal o intervencijah, pogodbah, pritožbah, odpovedih, davkih in dokladah, sploh o vseh zanimivostih za hišno posest in davkoplačevalce. Iz njegovega izvajanja je bilo razvidno, da takega poročila, ki bi vseboval toliko dobrega in za vse udeležence zanimivega, ne more podati nihče drugi, kakor on, ki se že preko dvajset let z vso vnemo trudi za interese hišnih posestnikov. Zato je bil ob koncu z burnim aplavzom nagrajen. Treba bo pa še mnogo truda, da se bo doseglo tako upravičene želje vseh hišnih posestnikov, za oprostitev zgradarine lastnih stanovanj, daljšo dobo davčne olajšave za delavske hišice. V doseg tega cilja je pa dolžnost vseh hišnih

posestnikov, da se včlani v društvo čim večje število.

Vsi udeleženci so bili zelo zadovoljni s tem sestankom in so izrazili željo, da bi se taki sestanki večkrat vršili na Javorniku, ker so Jesenice za ta okoliš preoddaljene. Po stvarni in koristni debati je bil ta uspehi in vzorno izvedeni sestanek zaključen.

Uredba o razobešanju reklam in napisov po ljubljanskih ulicah

Ljubljanski mestni svet je sprejel mestno uredbo o razobešanju reklam in napisov po ljubljanskih ulicah, ki določa v glavnem naslednje:

Pod to uredbo spadajo vsi napisi in vse slike na zidovju in stenah, kakor tudi razni izobeski na papirju, platnu, pločevini, steklu, lesu in podobnem, nadalje svetlobne naprave, če so namenjene reklamam in so nameščene na javnih prostorih, na primer, da segajo v ozračje nad javno cesto, ali če so vidne z javnega prostora in utegnejo vplivati na skladnost s krajem in okolico, najsi so tudi nameščene na privatnem svetu ali na privatni zgradbi. Nadalje spadajo pod uredbo vsi z javnega prostora vidni zunanji napisi, s katerimi označujejo svoja podjetja in obrate imetniki obrti (§ 128. obrtnega zakona tudi odvetniki, notarji, zdravniki, pooblaščen inženjerji, dentisti, babice itd.). Pri tem je vseeno, ali so reklamne naprave stalne ali pa lečasne ob izrednih prilikah. Notranja ureditev izložb ne spada pod to uredbo.

Predhodno gradbeno dovoljenje za oglasne deske, kioske in reklamne dele zgradb.

Če gre pri reklamni napravi za zgradbo v smislu § 2. gradbenega zakona in za tako zgradbo ne zadošča zgolj prijava po § 84., točka 4. gradbenega zakona, je potrebno za tako reklamno napravo predhodno gradbeno dovoljenje in po dovršitvi uporabno dovoljenje v smislu gradbenega zakona. To velja zlasti za samostojne reklamne zgradbe, kakršne so oglasne deske, oglasni kioski, oglasni stebri in podobno, kakor tudi za reklamne naprave, ki so konstruktivni deli zgradb ali pa taki deli zgradb, ki vplivajo na velikost in zunanost zgradbe ali oškodujejo javne in privatne interese.

Prijava ostalih reklamnih naprav.

Ostale reklamne naprave, za katere ni potrebna odobritev po gradbenem zakonu, je treba prijaviti vsaj 15 dni prej mestnemu poglavarstvu. V prijavi je navesti velikost, barvo in besedilo, nadalje kraj in dobo trajanja reklamne naprave, po možnosti je predložiti osnutek (skico). Ako je razvidno iz prijave same ali pa ob potrebi iz ogleda na licu mesta, ki ga izvrši uradni tehnični izvedenec, da bi reklama trajno ali samočasno, pa vendar prekomerno kazila sliko krajine, ulice in kraja ali ogražala čistočo javnih prostorov, tedaj mestno poglavarstvo zabrani reklamo, odnosno jo dovoli le ob utesnitvah. Proti taki odločbi mestnega poglavarstva je po § 143., odst. 3 zakona o mestnih občinah dopustna pritožba na bansko upravo.

Ako mestno poglavarstvo v 15 dneh stranki ne prepove prijavljene reklame, odnosno ji ne predpiše pogojev, pod katerimi se reklama dovoli, je smatrati, da proti tej reklamni ni pomisleka. Če je pri ocenji prijave upoštevan tudi javni mir in red ter varnost prometa, postopa mestno poglavarstvo v sporazumu z upravo policije.

Ako ne gre za kršitev predpisov gradbenega zakona, se prekrši te uredbe kaznujejo po § 90. zakona o mestnih občinah v denarju do 500 Din, v primeri neizterljivosti pa z zaporom do 10 dni. Ta uredba bo stopila v veljavo, ko bo postala izvršna, obvezno moč pa bo dobila 15. dan po razglasitvi.